

**Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Запорізька політехніка»**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ
РОБОТИ
ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 292
“МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ”
ТА 051 «ЕКОНОМІКА»
ВСІХ ФОРМ НАВЧАННЯ**

2024

Методичні рекомендації до виконання міждисциплінарної курсової роботи для здобувачів вищої освіти спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та 051 «Економіка» всіх форм навчання / Укл.: Прушківська Е.В., Лазнева І.О., Козицька Г.В. – Запоріжжя: НУ «ЗП», 2024. – 38 с.

Укладачі: Прушківська Е.В., проф., д.е.н.
Лазнева І.О., доц., к.і.н.
Козицька Г.В., доц., к.е.н.

Затверджено
на засіданні кафедри
«Міжнародні економічні
відносини»
Протокол № 9
від 25 березня 2024 р.

Рекомендовано
Науково-методичною комісією
Гуманітарного факультету
Протокол №3
від 25 квітня 2024 р.

ВСТУП

Навчальним планом спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» та 051 «Економіка» передбачено виконання здобувачами вищої освіти освітнього рівня бакалавр міждисциплінарної курсової роботи.

Курсова робота – це вид самостійної навчально-наукової роботи з елементами дослідження, що виконується здобувачами закладів вищої або спеціальних закладів середньої освіти протягом семестру з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Написання курсової роботи згідно навчального плану переслідує певні цілі: закріпити і поглибити економічні знання, отримані здобувачами в процесі навчання; залучити здобувачів до самостійної творчої роботи з економічною літературою; сформувати навички пошуку необхідних джерел і матеріалів; набуття здобувачами досвіду чітко, послідовно і грамотно письмово викладати теоретичні питання; сприяти виробленню навичок самостійного ведення науково-дослідницької роботи; розвивати вміння аналізувати, узагальнювати і робити висновки; навчити творчо застосовувати здобуті знання для аналізу конкретної економічної дійсності.

Ознайомившись з даними методичними рекомендаціями, здобувач зможе більш конкретно уявити вимоги до курсової роботи як з точки зору змісту, так і її оформлення, оцінки і порядку захисту.

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1 Мета та завдання міждисциплінарної курсової роботи.....	5
2 Підготовка курсової роботи та її структура.....	7
3 Оформлення курсової роботи.....	13
4 Захист курсової роботи.....	18
Додаток А Тематика курсових робіт.....	20
Додаток Б Приклад оформлення титульної сторінки.....	23
Додаток В Приклад оформлення завдання на курсову роботу.....	24
Додаток Г Приклад оформлення реферату	26
Додаток Д Приклад оформлення змісту	28
Додаток Е Приклад оформлення переліку умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.....	29
Додаток Ж Приклад оформлення вступу.....	30
Додаток К Приклад оформлення таблиць та рисунків.....	33
Додаток Л Приклади оформлення бібліографічних записів у позатекстовому списку бібліографічних посилань відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»	34

1 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Міждисциплінарна курсова робота сприяє розширенню та поглибленню теоретичних знань, розвитку навичок їх практичного використання, самостійного розв'язання конкретних завдань.

На захисті міждисциплінарної курсової роботи (далі – курсова робота) здобувачі повинні продемонструвати знання основних категорій та понять дисциплин, що вивчалися у попередніх семестрах, а також повинні вміти визначити причинно-наслідкові зв'язки між розвитком міжнародних економічних відносин та світогосподарськими процесами, набути умінь та навичок в аналізі й оцінюванні сучасного розвитку міжнародної економіки, знати законодавчу базу питання, що досліджується.

Основними етапами підготовки та виконання курсової роботи є:

- вибір теми та її затвердження;
- розробка завдання та складання поетапного плану виконання курсової роботи;
- опрацювання літературних джерел;
- збирання теоретичного та аналітичного матеріалу;
- обробка матеріалу із застосуванням сучасних методів статистичного аналізу;
- написання першого варіанту тексту роботи, подання його на ознайомлення керівнику;
- усунення недоліків, написання заключного варіанту тексту, оформлення курсової роботи;
- отримання відгуку керівника курсової роботи;
- подання зброшурованої завершеної курсової роботи на кафедру;
- внутрішнє рецензування курсової роботи;
- захист курсової роботи на засіданні екзаменаційної комісії (далі – ЕК).

Орієнтовна тематика курсових робіт наведена в Додатку А. В курсовій роботі необхідно показати вміння глибоко й всебічно досліджувати поставлені питання, робити обґрунтовані висновки і надавати конкретні пропозиції.

При виборі теми курсової роботи слід керуватися власними навчальними та науково-дослідними інтересами, наявністю теоретичної бази та власних розробок, можливістю отримання необхідних матеріалів, орієнтацією на характер майбутньої професійної діяльності.

Також при виборі теми курсової роботи слід враховувати її актуальність і новизну, наявність наукової бази для виконання, можливість отримання та опрацювання експериментального матеріалу.

Виконання курсової роботи базується на матеріалах обраного об'єкту дослідження. Крім того, визначається місце об'єкта дослідження на мега-, мезо-, мікрорівні в галузі міжнародних економічних відносин та міжнародної економіки. Не дозволяється виконувати курсову роботу кільком студентам однієї академічної групи з однієї й тієї ж теми, на базі одного і того самого суб'єкту дослідження.

Здобувачам вищої освіти заочної форми навчання пропонується обирати тему курсової роботи з урахуванням потреб виробництва в межах міжнародних економічних відносин та міжнародної економіки.

2 ПІДГОТОВКА КУРСОВОЇ РОБОТИ ТА ЇЇ СТРУКТУРА

Ретельно вивчивши літературні джерела та фактичні дані, необхідно приступити до написання курсової роботи. Курсова робота повинна містити такі структурні елементи:

- титульний аркуш (Додаток Б);
- завдання на курсовий проект (Додаток В);
- реферат (Додаток Г);
- зміст (Додаток Д);
- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за необхідності) (Додаток Е);
- вступ;
- основна частина;
- висновки;
- перелік джерел посилань;
- додатки (за необхідності).

Обсяг основної частини роботи повинен складати **40–50 сторінок**. Орієнтовно розділ 1 – 12 сторінок, розділ 2 – 15 сторінок, розділ 3 – 10 сторінок.

Опис структурних елементів:

1. Титульний аркуш є першою сторінкою курсової роботи і править за основне джерело бібліографічної інформації, необхідної для оброблення та пошуку документа. Приклад оформлення титульного аркушу наведено у Додатку Б.

2. Реферат призначений для ознайомлення з курсовою роботою. Він має бути стислим, інформативним і містити відомості, які дозволяють прийняти рішення про доцільність читання всієї курсової роботи. Реферат розміщується безпосередньо за титульною сторінкою, починаючи з нової сторінки.

Реферат повинен містити:

- відомості про обсяг курсової роботи, кількість ілюстрацій, таблиць, додатків, кількість джерел;
- текст реферату;
- перелік ключових слів.

Текст повинен відбивати надану у курсовій роботі інформацію у такій послідовності: об'єкт та предмет дослідження; мета роботи;

методи дослідження; анотація та ключові слова українською та англійською мовами.

Ключові слова, що є визначальними для розкриття суті курсової роботи, вміщують після тексту реферату. Перелік ключових слів містить 5-7 слів (словосполучень), надрукованих великими літерами в називному відмінку в рядок через кому. Приклад складання реферату наведено у Додатку Г.

3. Зміст (план роботи) розташовують безпосередньо після реферату, починаючи з нової сторінки. До змісту включають завдання на курсову роботу; реферат; перелік умовних позначень, символів, одиниць скорочень і термінів; вступ; послідовно перелічені назви всіх розділів, підрозділів, пунктів і підпунктів (якщо вони мають заголовки) суті курсової роботи; висновки; перелік посилань, назви додатків і номери сторінок, які містять початок матеріалу. Приклад змісту наведено у Додатку Д.

4. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів подають у курсовій роботі окремим списком перед вступом, якщо вжито специфічну термінологію, а також маловідомі скорочення, нові символи, позначення тощо. Перелік друкують двома колонками, в яких зліва за абеткою наводять скорочення, справа – їх детальну розшифровку. Приклад оформлення умовних позначень подано в Додатку Е.

5. У вступі (2-3 сторінки) до курсової роботи зазначається актуальність та практична значимість обраної теми, проблеми, що в ній висвітлюються; дається оцінка сучасного стану проблеми. Важливо відзначити також ступінь вивчення теми в економічній літературі, вказати на дискусійні питання (якщо такі є). Можна вказати, які питання принесли автору найбільші труднощі або викликали найбільший інтерес. Далі формулюється мета, завдання, об'єкт, предмет дослідження; наводиться перелік методів дослідження.

Завдання дослідження подаються у формі перерахування (вивчити..., описати..., установити..., з'ясувати.. і т.п.). Далі формулюються об'єкт і предмет дослідження. Об'єкт – це процес чи явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. Предмет – це те, що знаходиться в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і частка. В об'єкті виділяється та частина, що служить

предметом дослідження. Саме на нього і спрямована основна увага здобувача, саме предмет дослідження визначає тему курсової роботи, що позначається на титульному листі як її заголовок.

Дуже важливим етапом наукового дослідження є вибір методів дослідження, що служать інструментом в отриманні фактичного матеріалу, та необхідною умовою досягнення поставленої в роботі мети. Методи наукового пізнання прийнято поділяти на загальні і спеціальні. Загальні методи наукового пізнання звичайно поділяють на три великі групи: 1) методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, вимір, експеримент); 2) методи, використовувані як на емпіричному, так і на теоретичному рівні дослідження (абстрагування, аналіз і синтез, індукція і дедукція й ін.); 3) методи теоретичного дослідження (сходження від абстрактного до конкретного й ін.). Спеціальні методи – це суто економічні методи: економічне моделювання, прогнозування, економічний аналіз тощо. Вступ розташовують на окремій сторінці. Приклад оформлення вступу подано в Додатку Ж.

6. Основна частина роботи розкриває зміст теми у відповідності з питаннями плану. Саме від того, наскільки самостійно, вірно, глибоко та всебічно розглянуті основні питання теми залежить якість курсової роботи.

Глибина та правильність розкриття проблеми, що вивчається, багато в чому залежить від дотримання таких методологічних принципів, як системність, історичний підхід до вивчення економічних явищ, категорій та законів; єдність історичного та логічного, нерозривний зв'язок теорії з практикою.

6.1 Перший розділ структурно складається з 2 підрозділів. У ньому слід розкрити теоретичні положення з обраної теми, проаналізувати існуючі різноманітні погляди на ті чи інші її аспекти, виявити невіршені проблеми, що потребують розв'язання в теоретичному та методичному планах.

6.2 У другому розділі структурно складається з 2 підрозділів. Рекомендується здійснити комплексну оцінку та аналіз об'єкта дослідження з позиції розкриття окремих аспектів предмета дослідження. У ньому характеризується сучасний стан предмета дослідження, його динаміка, вплив різноманітних чинників, проводиться аналіз існуючих проблем і дається їх оцінка. Для цього використовуються діючі нормативні документи, матеріали науково-

практичних конференцій, результати виконання професорсько-викладацьким складом науково-дослідних робіт, статистичні дані. Статистичні дані повинні бути не тільки наведені, але й проаналізовані для обґрунтування висновків. Обробка отриманої інформації виконується з використанням прикладного програмного забезпечення (Excel, статистичні пакети, ГІС тощо). Виклад матеріалу підпорядковують одній провідній ідеї, чітко визначеній темою роботи. Здобувач повинен проаналізувати фактичний етап проблеми, що досліджується. У цьому розділі можна виділити не менше ніж 2 відносно самостійних підрозділи, де слід навести аналіз та оцінку конкретних сфер дослідження. Розділ має бути максимально насиченим фактичною інформацією (таблицями, графіками, діаграмами, схемами), що відображають відповідні тенденції за останні 5–10 років. Здобувач повинен чітко розмежувати джерела походження використаної при аналізі інформації. Однією з ознак високої якості курсової роботи є застосування статистичних методів під час аналізу економічних тенденцій. Завершує розділ оцінка одержаних результатів.

6.3 Третій розділ має містити обґрунтовані пропозиції здобувача щодо перспектив або шляхів, спрямовані на досягнення мети, зазначеної у вступі. Структурно він може включати 2 підрозділи. Характер і зміст пропонованих заходів повинні базуватися на аналізі, здійсненому в другому розділі. Тобто третій розділ присвячується результатам наукового пошуку. Має містити самостійні розрахунки випускника і його осмислення, власне бачення аспектів проблеми, що досліджується (економічна ефективність, прогнозування, виявлення тенденцій, моделювання, класифікація тощо) та механізми реалізації запропонованих рішень. Визначаються шляхи і тенденції розвитку міжнародних економічних відносин в межах дослідження, формулюються висновки, узагальнення і пропозиції, що витікають із проведеного дослідження, особливо треба звернути увагу на розробку питань та шляхів покращення, впровадження результатів дослідження в практичній площині.

Виклад кожного розділу роботи слід розпочинати з нової сторінки з постановки та актуальності питання, з'ясування суті аналізуемого економічного явища чи процесу. Потім переходити до характеристики властивих цьому процесу рис і особливостей, показати всі різноманітні форми їх прояву, відобразити його становлення і розвиток.

Положення роботи не повинні бути декларативними. Кожне з них потрібно підкріплювати науковою аргументацією, системою доказів і пояснень. Потрібно уникати книжних фраз, не допускати повторень.

Теоретичний зміст курсової роботи має поєднуватись з простотою, точністю та логічністю викладу. Текст курсової роботи має бути відредагований. Як найретельніше мають бути продумані словосполучення. Треба уникати багатослівних, занадто емоційних виразів, використання зайвих слів. Речення повинні бути якомога коротшими. Це полегшує вираз і розуміння думки. Весь текст курсової роботи треба висловлювати від третьої особи своїми словами. Повне копіювання не тільки цілих блоків тексту, а й окремих фраз з наявних економічних публікацій не дозволяється.

Для підтвердження висновків, що витікають з дослідження, в роботі можуть наводитися цитати з використаних джерел. Але занадто захоплюватися цитатами не слід. Цитати, статистичні дані, що наводяться в тексті, обов'язково мають наводитись із посиланнями на джерела у вигляді порядкових посилань.

7. У Висновках (2-3 с.) узагальнюють і викладають найважливіші результати, отримані в курсовій роботі, з формулюванням розв'язаної проблеми, а також наводять рекомендації щодо наукового та практичного використання отриманих результатів. Висновки розміщують безпосередньо після викладення основної частини роботи, починаючи з нової сторінки.

Висновки при цьому мають бути короткими, органічно витікати зі змісту роботи, а не зачіпати ті аспекти, які не розкривались автором. В цьому випадку робота буде цілісною, стрункою, що добре характеризує її автора. Текст висновків може поділятися на пункти згідно завдань, що були заявлені у вступі.

В роботі на основі одержаних висновків можуть наводитись **рекомендації**, які вміщують після висновків, починаючи з нової сторінки. Текст рекомендацій може поділятися на пункти. Також рекомендації можна розмістити у тексті висновків.

8. Перелік джерел посилань. Перелік джерел посилань містить наукові праці стосовно предмету дослідження та інші інформаційні документи, на які обов'язково мусять бути посилання в тексті курсової роботи. До їх складу включаються назви законодавчих та інших нормативних документів, наукових статей та практичних публікацій, монографій, підручників, веб-сайтів, інформацією яких користувалися

під час роботи. Кількість джерел літератури має складати близько 30 найменувань, включаючи посилання на інтернет-ресурси. За виключенням класичних наукових праць до переліку літературних джерел недоцільно вносити праці, термін видання яких перевищує 7 років.

9. Додатки. Додатки (якщо вони є у роботі) розміщуються після переліку джерел посилань. Вони містять необхідний ілюстрований і довідковий матеріал, що служить початковою базою для розрахунку, а саме:

- таблиці допоміжних цифрових даних;
- проміжні формули і розрахунки;
- законодавчі акти;
- заповнені бланки різних документів;
- інструкції та методики;
- описи алгоритмів і програм, виконаних на ЕОМ;
- зразки документів.

Використовуючи в тексті роботи будь-які матеріали або дані з додатків, слід робити посилання на відповідний додаток.

У **додатках** вміщують матеріал, який необхідний для повноти змісту, але включення його до основної частини може змінити впорядковане і логічне уявлення про роботу. Цей матеріал не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг або способи відтворення.

3 ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оформлення курсової роботи здійснюється згідно Національного стандарту України ДСТУ 3008:2015 «Інформація та документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура та правила оформлювання».

Загальні вимоги. Курсова робота як оригінальне теоретико-прикладне дослідження має бути логічно побудованою й завершеною працею. Загальний обсяг роботи повинен становити 40-50 сторінок.

Текст друкується на одному боці аркуша білого паперу формату А4(210×297 мм), через півтора інтервали – з використанням шрифту текстового редактора Word – Times New Roman, кегль 14.

Текст бакалаврської роботи друкується з дотриманням таких відступів від краю сторінки: лівий – 30 мм, верхній, нижній – 20 мм, правий – 10 мм.

Під час оформлення роботи необхідно дотримуватися рівномірної щільності, контрастності та чіткості зображення впродовж усього документу. Прізвища, назви підприємств, установ, організацій у роботі наводяться мовою оригіналу. Скорочення слів і словосполучень виконуються відповідно до чинних стандартів з бібліотечної і видавничої справи.

Заголовки структурних елементів курсової роботи та заголовки розділів треба друкувати симетрично до тексту великими літерами напівжирним шрифтом без крапки в кінці. Заголовки підрозділів роботи потрібно друкувати з абзацного відступу з великої літери без крапки в кінці.

Якщо заголовок складається з кількох речень, їх розділяють крапкою. Розривати слова знаком переносу в заголовках заборонено. Відстань між заголовком, приміткою, прикладом і подальшим або попереднім текстом має бути не менше ніж два міжрядкових інтервали.

Відстань між заголовком розділу та підрозділу як у тексті. Абзацний відступ має бути однаковим впродовж усього тексту та дорівнювати п'яти знакам (1,25 см). Кожну структурну частину курсової роботи починають з нової сторінки. Не дозволяється розмішувати назву розділу, підрозділу, а також пункту й підпункту на останньому рядку сторінки.

Нумерація. Сторінки нумеруються арабськими цифрами, з дотриманням наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер

сторінки проставляється при комп'ютерному друці курсової роботи у правому верхньому куті без крапки в кінці.

Титульний лист, завдання на курсової роботу, реферат, зміст, перелік умовних позначень входять до загальної нумерації сторінок курсової роботи, але номер сторінки на них не проставляється.

Розділи, підрозділи, курсової роботи нумеруються арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладення суті курсової роботи та позначатися цифрами без крапки, починаючи з цифри «1». Заголовок розділу друкується у тому ж самому рядку великими літерами без крапки в кінці. Підрозділи як складові частини розділу нумерують у межах кожного розділу окремо. Номер підрозділу складається з номера відповідного розділу та номера підрозділу, відокремлених крапкою. Після номера підрозділу крапку не ставлять, наприклад, 1.1, 1.2 тощо. Потім у тому ж рядку йде заголовок підрозділу.

Такі структурні частини курсової роботи, як завдання на курсову роботу, реферат, зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, перелік джерел посилань не мають порядкового номера.

Таблиці, формули, рисунки нумеруються в межах кожного розділу. Наприклад, Рисунок 1.1, Таблиця 2.3, формула 3.2 і т.д. При цьому слова «Таблиця» та «Рисунок» пишуться без скорочень.

Таблиці та рисунки кожного додатка нумерують окремо. Номер таблиці або рисунка додатка складається з позначення літери додатка та порядкового номера таблиці або рисунка в додатку, відокремлених крапкою. Наприклад, «Таблиця В.1 - назва», тобто перша таблиця додатка В, «Рисунок А.2 - назва», тобто другий рисунок додатка А.

Слово «Таблиця» пишеться з абзацного відступу угорі таблиці. Потім через тире пишеться її назва.

Таблиця оформлюється шрифтом Times New Roman (Сур), кегль - 12, міжстроковий інтервал – одинарний. При поділі таблиці на частини допускається її головку або боковик замінити відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці. Слово “Таблиця __” вказують один раз над першою частиною таблиці, над іншими частинами ліворуч пишуть: «Продовження таблиці __» або «Кінець таблиці __» із зазначенням номера таблиці. Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне значення, пишуться з

великої літери. У кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставляться. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм.

Слово «Рисунок» пишеться з нового абзацу посередині під малюнком.

Рисунки та таблиці варто розмішувати нижче по тексту відразу після згадування або на наступній сторінці. Після кожної таблиці чи рисунка необхідно вказати джерело - у квадратних дужках вказується номер джерела за переліком джерел посилань. Приклад оформлення таблиць та рисунків наведено у додатку К.

Громіздкі таблиці й рисунки краще розмішувати в додатках (якщо таблиця або рисунок займає більше половина сторінки, доцільно винести їх у додаток).

Формули розмішуються посередині рядка, у самому кінці рядка справа пишеться номер формули у круглих дужках (1.1). Перша цифра означає номер розділу, до якого відноситься формула, а друга – порядковий номер формули у розділі.

Переліки. У тексті роботи можуть бути наведені переліки, що складаються як із закінчених, так і незакінчених фраз.

Якщо перелік складається з окремих слів (або невеликих фраз без розділових знаків), вони пишуться в підбір з іншим текстом і відокремлюються один від одного комою.

Приклад:

Продукція сільського господарства включає: продукцію рослинництва, продукцію тваринництва.

Якщо перелік складається із розгорнутих фраз із власними розділовими знаками одного рівня підпорядкованості, то перед кожною позицією переліку слід ставити знак «тире». Такі переліки подають з абзацного відступу. Після кожного з пунктів переліку ставиться крапка з комою, а після останнього – крапка.

Приклад:

Для позареалізаційних доходів датою отримання доходу визнається:

- дата підписання сторонами акту прийому передачі – для доходів;

- дата надходження грошових коштів на поточний рахунок;

- дата визнання боржником або дата набрання законної сили рішення суду;

- останній день звітнього (податкового) періоду – за доходами;

- дата виявлення доходу (отримання і (або) виявлення документів, що підтверджують наявність доходу).

Якщо у роботі є переліки зі складною ієрархією, тоді підпорядкованість позначають малими літерами української абетки, далі — арабськими цифрами, далі — через знаки «тире». Після цифри або літери певної позиції переліку ставлять круглу дужку. Текст кожної позиції переліку треба починати з малої літери з абзацного відступу відносно попереднього рівня підпорядкованості.

Приклад:

- а) _____;
- б) _____;
- 1) _____;
- _____;
- _____;
- 2) _____;
- в) _____;

Коли елементи переліку є закінченими фразами, їх пишуть з абзацними відступами, починаються з великих літер і відокремлюють один від іншого крапкою.

Посилання. При написанні роботи здобувач повинен посилатися на джерела, матеріали або окремі результати з яких наводяться у роботі, або на ідеях і висновках яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена робота. Такі посилання дають змогу відшукати документи і перевірити достовірність відомостей про цитування документа, дають необхідну інформацію щодо нього, допомагають з'ясувати його зміст, мову тексту, обсяг. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли наявний у них матеріал, не включений до останнього видання.

Якщо використовують відомості, матеріали з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати номери сторінок, ілюстрацій, таблиць, формул з джерела, на яке є посилання у роботі. Посилання в тексті роботи слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, «... у працях [1-7]...» або «...[1, с. 15]». Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад «... у формулі (2.1)». На всі таблиці та рисунки повинні бути посилання в тексті, при

цьому слово «таблиця» та «рисунок» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «...у табл.1.2, ...на рис. 1.4». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3, ... див. рис. 1.2».

Перелік джерел посилань слід розміщувати у порядку появи посилань у тексті. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи - Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання» (див. Додаток Л).

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщуючи їх у порядку появи посилань у тексті. Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком великими літерами друкується слово «ДОДАТОК_____» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ї, наприклад, додаток А, додаток Б. Один додаток позначається як додаток А. Ілюстрації, таблиці та формули, розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: Рисунок Д. 2 - другий рисунок додатку Д); формула (А.1) - перша формула додатку А.

Мова і стиль. Курсова робота повинна виконуватися державною мовою. Слід уважно підходити до вибору наукових термінів та визначень, посилаючись при цьому на авторитетні джерела (підручники, довідкові та нормативні видання тощо).

Щоб уникнути суб'єктивних суджень й акцентувати основну увагу на предметі висловлювання, в тексті застосовують переважно виклад від третьої особи («...автор рекомендує») або від першої особи множини («...на нашу думку», «...зазначимо, що»), часто використовують безіменну форму подачі інформації («...як було сказано»). Текст курсової роботи слід старанно вчитати та перевірити на наявність помилок.

4 ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Завершальним етапом виконання курсової роботи є її захист здобувачем. Захист курсової роботи проводиться в присутності комісії, призначеної кафедрою, та керівника курсової роботи.

Під час захисту з'ясовується, наскільки серйозно і вдумливо здобувач працював над проблемами теми, літературними джерелами, аналізом фактичного і статистичного матеріалу.

У доповіді на захисті здобувачам слід обґрунтувати актуальність теми, сформулювати мету та завдання дослідження, дати коротку характеристику об'єкта дослідження, показати результати дослідження, суть запропонованих пропозицій, заходів та їх обґрунтування. На захисті здобувач не повинен читати доповідь, а повинен вільно розповідати зміст роботи, користуючись планом. Можна ілюструвати доповідь таблицями, схемами, графіками. Відповіді на запитання повинні бути лаконічні, чіткі.

Результати захисту обговорюються після його закінчення на закритому засіданні комісії. При оцінюванні курсової роботи беруться до уваги її якість і зміст, глибина дослідження, зміст доповіді, правильність відповідей на запитання комісії, оформлення роботи, проявлена здобувачем ініціатива.

Основні умови отримання оцінки:

Відмінно. Курсова робота є бездоганною, містить елементи новизни, має практичне значення, доповідь логічна і стисла, проголошена вільно, із знанням справи, відповіді на запитання членів комісії правильні та стислі.

Добре. Тема роботи розкрита, але наявні окремі недоліки непринципового характеру: в теоретичній частині поверхово зроблений аналіз літературних джерел, елементи завдань чітко не подано, недостатньо використано інформаційні матеріали, наявні окремі зауваження, доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів комісії переважно правильні, оформлення роботи – у межах вимог.

Задовільно. Тему курсової роботи в основному розкрито, але наявні недоліки змістовного характеру: нечітко сформульовано мету роботи, теоретичний розділ має чітко виражений компілятивний характер, наукова полеміка відсутня, в аналітичній частині забагато елементів описовості, добір інформаційних матеріалів (таблиць,

графіків, схем) не завжди обґрунтований, заходи й пропозиції, наведені в третьому розділі, обґрунтовано непереконливо, доповідь прочитано з аркуша, не всі відповіді на запитання членів комісії правильні або повні. Є зауваження щодо оформлення роботи.

Незадовільно. Нечітко сформульовано мету куосові роботи. Розділи погано пов'язані між собою. Відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел. Аналіз виконано поверхово, переважає описовість на шкоду системності й глибині. Пропоновані заходи є випадковими, з аналізу не випливають, економічне обґрунтування неповне. Оформлення роботи далеке від зразкового. Ілюстрації до захисту відсутні. Відповіді на запитання членів комісії неточні або неповні.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Курсову роботу до захисту не допускають, якщо її подано науковому керівникові на перевірку або на будь-який наступний етап виконання з порушенням строків, установлених регламентом; написано на тему, своєчасно не затверджену; виконано не самостійно; робота містить ознаки академічного плагіату; структура не відповідає вимогам; відсутнє економічне обґрунтування пропонованих заходів; недбало оформлено.

ДОДАТОК А

Тематика курсових робіт

Тематика курсових робіт за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 Міжнародні економічні відносини

1. Грошові трансферти мігрантів у системі міжнародного ринку капіталу
2. Парадигма розвитку та економічної незалежності країн в умовах глобалізації
3. Торговельно-економічне співробітництво України з країнами світу в умовах глобальних ризиків (країна за вибором)
4. Іноземне інвестування в економіку України: масштаби, структура, ефективність
5. Прямі іноземні інвестиції в умовах формування цифрової економіки
6. Формування інноваційного потенціалу регіонів України в умовах європейської інтеграції
7. Міжнародна фінансова і технічна допомога Україні у напрямку підвищення рівня інклюзивності економіки
8. Вплив технології блокчейн на основні форми міжнародних економічних відносин
9. Модель економічного розвитку Китайської Народної Республіки на основі структурно-економічних, міжнародних та соціальних індикаторів
10. Перспективи становлення криптовалют як провідних валют світу
11. Вплив креативних кластерів на конкурентоспроможність країн світу
12. Міжнародний туризм в стратегіях «м'якої сили» країн
13. Гео-економічні трансформації в умовах світових фінансових криз
14. Валютний механізм функціонування глобальної економіки
15. Добровільні обмеження експорту в сучасній міжнародній торгівлі
16. Довгострокові тенденції і нові явища у механізмах кон'юнктурутворення на світовому ринку нафти
17. Економічні проблеми участі академічних структур України в міжнародному науковотехнічному співробітництві
18. Роль спільних підприємств у процесі ринкової трансформації економіки України

19. Глобалізація світової економіки та економічні системи національних держав (проблема взаємодії)
20. Інтегрування машинобудівного комплексу України в міжнародний поділ праці (структурно-функціональний аналіз)
21. Регулювання іноземних інвестицій в умовах глобалізації руху капіталу
22. Розвиток китайсько-українського економічного співробітництва в сучасних умовах
23. Конкурентна стратегія ТНК в умовах глобалізації світогосподарського розвитку
24. Турецько-українське партнерство в економічних інтеграційних об'єднаннях
25. Формування механізму інтеграції України у європейський ринок праці
26. Трансформація міграційної політики країн Західної Європи в умовах розширення ЄС
27. Розвиток високотехнологічних кластерів в ЄС
28. Конвергенція національних регуляторних політику на страховому ринку ЄС
29. Формування спільної політики ЄС у сфері венчурного фінансування
30. Георегіональні виміри міжнародної конкурентоспроможності України
31. Розвиток міжнародних господарських логістичних комплексів в Україні
32. Доларизація економіки України в умовах фінансових дисбалансів
33. Детермінанти стійкості та адаптивності фінансової системи Великобританії за умов глобальних структурних трансформацій
34. Розвиток взаємодоповнюваності інфраструктурних галузей України та ЄС
35. Фінансові імперативи реалізації економічних інтересів у Європейському Союзі
36. Компаративний аналіз соціально-економічних показників та індикаторів розвитку країн світу

**Тематика курсових робіт за освітньо-професійною
програмою «Міжнародна економіка та економічна безпека»
спеціальності 051 Економіка**

1. Основні аспекти економічної безпеки країн Західної Європи як потенційна модель розвитку України
2. Стратегія національної безпеки держави: світовий досвід для України
3. Глобальні проблеми людства та їх вплив на національну безпеку України
4. Геополітична безпека та її стан на сучасному етапі
5. Система управління національною безпекою України
6. Інформаційна безпека як складова системи захисту держави
7. Інформаційне суспільство та інформаційна безпека: сучасний стан і перспективи
8. Інформаційна безпека: реальні та потенційні загрози сьогодення
9. Кібербезпека як складова сталого розвитку інформаційного суспільства та національної безпеки України
10. Кібертероризм як нова загроза національній безпеці України
11. Екологічна безпека як складова національної та міжнародної безпеки
12. Біобезпека як складова національної безпеки України
13. Енергетична безпека України та гібридні загрози
14. Освіта і наука в контексті національної безпеки
15. Значення освіти для національної безпеки держави
16. Інтернаціоналізація системи вищої освіти як складова національної безпеки України
17. Стратегія розвитку закладу вищої освіти в контексті національної безпеки
18. Міграція в Україні крізь призму міжнародної та національної безпеки
19. Політична корупція як загроза національній безпеці України
20. Воєнна безпека України в умовах євроінтеграції
21. Think Tanks у сфері національної безпеки
22. Інституційне забезпечення національної безпеки

ДОДАТОК Б
Приклад оформлення титульної сторінки

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»

(повна назва кафедри)

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА
на

тему: _____

Студента (ки) _____ курсу _____ групи
напряму підготовки _____
спеціальності _____

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____

_____ (посада, вчене звання, науковий ступінь,
прізвище та ініціали)

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка:

ECTS _____

м.Запоріжжя

20__ рік

ДОДАТОК В
Приклад оформлення завдання на курсову роботу

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра _____

Дисципліна _____

Спеціальність _____

Курс _____ Група _____ Семестр _____

ЗАВДАННЯ
на курсовий проект (роботу)

_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проекту (роботи): _____

2. Термін задачі закінченого проекту (роботи): _____

3. Вихідні дані до проекту (роботи): _____

4. ЗМІСТ розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити):

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Дата видачі завдання:

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів курсового проекту (роботи)	Термін виконання етапів проекту (роботи)	Примітка

Здобувач _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

« ___ » _____ 20__ р

ДОДАТОК Г
Приклад оформлення реферату

РЕФЕРАТ

КР: 48 с., 8 рис., 5 табл., 6 формул, 30 джерел, 3 додатки.

Мета роботи – виявлення та класифікація основних тенденції розвитку торговельно-економічних відносин Італії з країнами світу в посткризовий період.

Об’єктом дослідження є процеси зовнішньоекономічної діяльності країн світу.

Предмет дослідження – особливості формування торговельно – економічних відносин Італії з країнами світу в умовах посткризового періоду.

Методи дослідження – структурно-функціональний – при дослідженні експортно-імпортних операцій Італії з країнами світу; абстракції – при визначенні сутності поняття «торговельно-економічні відносини»; статистичного аналізу – при дослідженні географічної та товарної структури зовнішньої торгівлі Італії; групування – виявлення рівня залежності експортно-імпортних відносин Італії з країнами світу.

Анотація. Виокремлено основні аспекти торговельно-економічного співробітництва Італії з провідними країнами світу. Показано місце Італії, Китаю, Канади та України у міжнародному поділі праці та світовій торгівлі. Проаналізовано структуру експорту й імпорту на світовому рівні, в Італії в цілому та в кожній досліджуваній

країні в умовах посилення глобалізаційних процесів. Досліджено торговельно-економічні, політичні, правові, соціальні та інші зв'язки Італії з країнами світу. Обґрунтовано необхідність побудови й поглиблення співробітництва між країнами на якісно новому рівні. Визначено перспективи розвитку зовнішньоекономічних відносин Італії із різними країнами світу з урахуванням сучасних торговельно-економічних інтересів.

ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО,
ЕКСПОРТ, ІМПОРТ, ТОРГОВЕЛЬНЕ САЛЬДО,
ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ, ІНДЕКС ВЕДЕННЯ
БІЗНЕСУ, ІНДЕКС КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ.

Abstract. The basic aspects of economic and trade cooperation of Italy with the leading countries of the world. The place of Italy, China, Canada and Ukraine in the international division of labor and world trade is shown. The structure of export and import in the world aspect, in Italy in general and in each country under study is analyzed. Trade, economic, political, legal, social and other ties between these countries have been studied. The necessity of building and deepening cooperation between countries on a qualitatively new level is justified. Defined the prospects for the development of foreign economic relations of Italy with different countries of the world on the basis of modern trade and economic interests.

TRADE AND ECONOMIC COOPERATION, EXPORT, IMPORT,
TRADE BALANCE, FOREIGN ECONOMIC RELATIONS, INDEX OF
DOING BUSINESS, COMPETITIVENESS INDEX

ДОДАТОК Д

Приклад оформлення змісту

ЗМІСТ

Завдання на курсовий проект (роботу)	2
Реферат.....	3
Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів	4
Вступ.....	5
1 Теоретико-методологічні аспекти дослідження торговельно-економічних відносин.....	8
1.1 Теоретичні засади дослідження торговельно-економічних відносин країни.....	8
1.2 Особливості формування торговельно-економічних відносин Італії в посткризовий період.....	15
2 Аналіз тенденцій торговельно-економічних відносин Італії з країнами світу.....	20
2.1 Архітектоніка та тенденції торговельно-економічних відносин Італії з країнами світу	20
2.2 Аналіз економічних відносини Італії з країнами Східної Європи в посткризовий період.....	26
3 Сучасна система регулювання зовнішньоекономічних зв'язків і напрямів її регулювання	32
3.1 Загальна характеристика інституціонального механізму регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.....	32
3.2 Прогнозна модель розвитку торговельно-економічних відносин Італії з країнами світу.....	36
Висновки.....	41
Перелік джерел посилань.....	43
Додаток А Італія та провідні країни у світовій торгівлі, 2023 рік.....	46

ДОДАТОК Е

Приклад оформлення переліку умовних позначень,
символів, одиниць, скорочень і термінів

**ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ,
ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ**

Скорочення	Словосполучення
АСЕАН	Асоціація держав Південно-Східної Азії
АТЕС	Азіатсько-Тихоокеанське економічне співробітництво
БВО	Британські Віргінські острови
ВВП	Валовий внутрішній продукт
ГФ	Гуманітарний факультет
ЄБРР	Європейський банк реконструкції та розвитку
ЄБА	Європейська Бізнес Асоціація
ЄС	Європейський Союз
ЗіП	Злиття і поглинання
ін.	інші
ІТ	Інформаційні технології
ІФС	Міжнародна фінансова корпорація
МБРР	Міжнародний банк реконструкції та розвитку
НБУ	Національний банк України
ОЕСР	Організації економічного співробітництва та розвитку
ООН	Організація Об'єднаних Націй
ПП	прямі іноземні інвестиції
рис.	рисунок
р.	рік
СОТ	Світова організація торгівлі
США	Сполучені Штати Америки
табл.	таблиця
ТНК	транснаціональна корпорація
ФРН	Федеративна республіка Німеччини
ЦСЄ	країни Центральної та Східної Європи
ЮНКТАД	Конференція ООН з торгівлі та розвитку

ДОДАТОК Ж

Приклад оформлення вступу

ВСТУП

Валютні відносини є однією з найбільш складних сфер ринкового господарства, оскільки в них зосереджені проблеми національної і світової економіки. В умовах глобалізації постійно збільшуються міжнародні потоки товарів, послуг і особливо капіталів і кредитів.

Валютний ринок та його регулювання займає провідне місце в економічній політиці держави. Валютне регулювання може стимулювати економічний розвиток у країні та відповідно впливати на стан окремих секторів, галузей і підприємств, а також на місце держави на світовому ринку. Зміни ж в економіці країни та її міжнародному становищі, у свою чергу, впливають на розвиток валютних відносин й відповідним чином вносять коригування у валютну політику, що проводиться в державі.

Валютний ринок забезпечує своєчасне здійснення міжнародних розрахунків, страхування від валютних ризиків, диверсифікацію валютних резервів, валютні інтервенції та отримання прибутків його учасниками у вигляді різниці курсів валют. Отже, питання, пов'язані з валютою та фінансово-валютною системою, є дуже актуальними й важливими, особливо після світової валютної кризи, коли постали проблеми щодо вдосконалення організації та регулювання валютного ринку. При цьому на перший план виходить проведення адекватної валютної політики, що здійснюється центральним банком.

В економічній літературі проблеми валютної системи і валютного ринку висвітлені у працях таких вчених, як А. Демківський, Б.Івасів, С. Боринець, В. Козюк. Велику увагу приділено розгляду проблем валютно-курсової політики та регулювання валютного курсу у працях О. Барановського, О. Дзюблюка, О.Береславської, А. Гальчинського, А. Грищенко, І. Крючкової, Б. Лапчука, В. Міщенко, О. Мозгового, О. Петрика, М. Савлука, А. Шаповалова, Т. Шемет.

У цих роботах висвітлені питання в основному стосовно докризового періоду, з огляду на це доцільним є узагальнення інформації щодо роботи міжбанківського та готівкового валютних ринків України у об'єднаному періоді, що передуює фінансовій кризі та охоплює її, й проведення паралельного аналізу дій Національного банку України у сфері курсової політики й валютного регулювання.

Об'єктом дослідження є особливості функціонування та регулювання валютного ринку України.

Предметом дослідження є сутність валютного курсу та валютного ринку.

Мета дослідження полягає у вивченні та аналізі основних тенденцій та специфічних особливостей валютного ринку та валютного курсу України, а також розробці на цій основі практичних рекомендацій щодо механізму його управління.

Для досягнення поставленої мети у роботі передбачається ряд завдань, головними з яких є:

- виявити основні особливості валютного ринку України, його сучасних розмірів;

- проаналізувати структуру, основні принципи формування валютного ринку та валютного курсу України та механізму його обслуговування;

- дослідити місце та роль валюти на фінансовому ринку;

- вивчити сучасний стан валютного ринку України;

- дослідити механізм управління валютним ринком та валютним курсом.

Під час виконання завдань курсової роботи використовувалися загальнонаукові та спеціальні методи дослідження. Зокрема, системного аналізу, аналізу і синтезу, порівняльного аналізу, графічного та економіко-математичного моделювання.

Інформаційною базою дослідження виступили законодавчі акти, нормативні документи, наукові праці провідних українських і зарубіжних учених, періодичні видання, офіційні статистичні дані, матеріали міжнародної статистики.

ДОДАТОК К

Приклад оформлення таблиць та рисунків

Таблиця 2.1 - Сильні і слабкі сторони авіаційної промисловості

України *

№	Сфера діяльності	Сильні сторони	Слабкі сторони
1	Виробництво	високий виробничий потенціал	високий ступінь зносу основних виробничих фондів, недостатня диверсифікація виробництва, залежність від постачань комплектуючих іноземними виробниками
2	Фінансова та інвестиційна діяльність	свобода у використанні прибутку	недостатнє державне фінансування, неефективне використання державних коштів, низька інвестиційна привабливість, неможливість залучення приватних інвесторів
3	Маркетинг та збут	впізнаваність на світовому ринку АТ	відсутність широкого внутрішнього ринку, відсутність дієвого механізму лізингу, зростаюча неконкурентоспроможність порівняно з іноземними виробниками
4	Науково-технологічна сфера	можливість створювати унікальні зразки АТ	недостатнє фінансування і впровадження наукових розробок, слабкий взаємозв'язок виробництва з наукою, брак кваліфікованих кадрів

* Джерело: складено автором за [26]

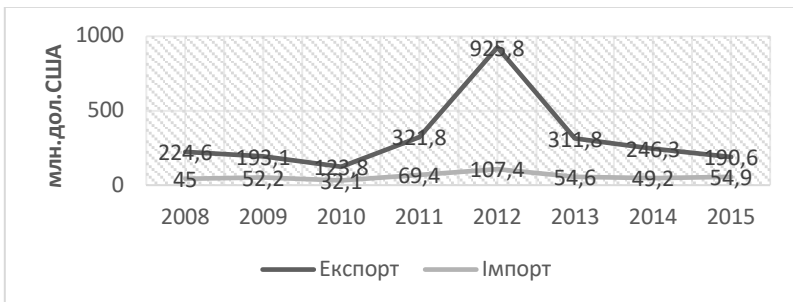

Рисунок 2.1 – Зовнішня торгівля України літальними апаратами за 2008-2015 рр.*

* Джерело: складено автором за [43; 44]

ДОДАТОК Л**Приклади оформлення бібліографічних записів у позатекстовому списку бібліографічних посилань відповідно до вимог ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання»****Один чи більше авторів без редактора**

Федорова Л.Д. З історії пам'яткоохоронної та музейної справи у Наддніпрянській Україні. 1870-ті – 1910-ті рр. Київ, 2013. 373 с.

Пичугина Т.С., Баранов П.Ю., Пичугин С.А. Модель возведення комплексу об'єктів (расчет ефективности капитальных вложений). Харьков, 1985. 136 с.

Лусь В.І., Киркач Т.Є., Мандріченко О.Є., Радченко А.О. Практикум з нарисної геометрії: навч. посібник. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2014. 118 с.

Zhovinsky E.Ya., Kryuchenko N.O., Paparyha P.S. Geochemistry of Environmental Objects of the Carpathian Biosphere Reserve. Kyiv, 2013. 100 p.

Один чи більше авторів із редактором

Воробей П.А. Кримінальна відповідальність за незаконну торговельну діяльність: монографія / за ред. В.К. Матвійчука. Київ: Укр. академія внутр. справ, 1996. 116 с.

Закон України «Про Національну поліцію»: наук.-практ. коментар / О.І. Безпалова, К.Ю. Мельник, О.О. Юхно та ін.; за заг. ред. В.В. Сокурєнка; передм. В.В. Сокурєнка. Харків, 2016. 408 с.

Без автора (збірники, матеріали конференцій, книги за редакцією, укладачі, упорядники)

Україна в цифрах. 2007: стат. зб. / Держ. комітет статистики України. Київ, 2008. С. 185–191.

Софія Київська: Візантія. Русь. Україна. Вип. II. Київ, 2012. 464 с.

Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. П.М. Любченко. Харків: ФІНН, 2010. 303 с.

Експлуатація і технічне обслуговування газорозподільчих станцій магістральних газопроводів / заг. ред. А.А. Руднік. Київ, 2003. 370 с.

Electrodes of conductive metallic oxides / J.M. Honig et al. Amsterdam: Elsevier, 1980. 260 p.

Енергоефективність та ресурсозбереження інженерної інфраструктури урбанізованих територій та промислових підприємств: матеріали II Міжнародної науково-технічної інтернет-конференції (25 – 27 лютого 2016 р., Харків). Харків, 2016. 150 с.

Багатотомне видання

Ушинський К.Д. Людина як предмет виховання. Спроба педагогічної антропології: вибрані твори. Київ: Рад. школа, 1983. Т. 1. 480 с.

Юридична енциклопедія: в 6 т. / за ред. Ю.С. Шемшученка. Київ: «Укр. енциклопедія» ім. М.П. Бажана, 1999. Т. 2. 784 с.

Франко І. Твори: у 50 т. Т. 45. Київ, 1986. 480 с.

Енциклопедія історії України: у 10 т. / ред. рада: В.М. Литвин (гол.) та ін.; Ін-т історії України НАН України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. С. 36–37.

Частина видання

Розділ книги

Наумов М.С. Напрями впливу інтелектуалізації економіки на розвиток ринкових відносин в Україні. *Трансформаційні процеси в суспільстві в умовах інформаційної економіки*: монографія / В.П. Решетило, М.С. Наумов, Ю.В. Федотова. Харків, 2014. С. 213–241.

Стаття в журналі, газеті

Яцків Я.С., Радченко А.І. Про ефективність видання наукових журналів в Україні. *Вісник НАН України*. 2012. № 6. С. 62–67.

Мозоль А.П. Злочинність мігрантів (кримінологічна характеристика). *Вісник Університету внутрішніх справ. Серія «Право»*. 1999. Вип. 7. Ч. 2. С. 112–119.

Аврамцев О. Хронограф: події в історії. *Слобідський край*. 2015. 27 січня. С. 8.

Тези доповідей у матеріалах конференцій

Скальський В.Р. Становлення методу акустичної емісії в установах Західного наукового центру. *Теорія і практика раціонального проектування, виготовлення і експлуатації машинобудівельних конструкцій*: праці 2 міжнар. наук.-техн. конф. (Львів, 11–13 листопада 2010 р.). Львів, 2010. С. 9–10.

Борисова В.І. Зміст заповіту. *Проблеми цивільного права та процесу*: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті проф. О.А. Пушкіна (Харків, 27 травня 2016 р.). Харків: ХНУВС, 2016. С. 20–24.

Електронні ресурси

Наукові публікації і видавнича діяльність НАН України. Київ, 2007. URL: <http://www.nas.gov.ua/publications> (дата звернення: 19.03.2023).

Вільчик Т.Б. Відповідальність адвоката перед клієнтом: напрями гармонізації законодавства України до європейських стандартів. *Форум права*. 2016. № 1. С. 30–36. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2016_1_7.pdf (дата звернення: 20.09.2016).

Харківський національний університет внутрішніх справ // Вікіпедія: вільна енциклопедія. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Харківський_національний_університет_в_нутрішніх_справ (дата звернення 15.09.2016).

Axak N. Development of multi-agent system of neural network diagnostics and remote monitoring of patient. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2016. Vol. 4, № 9(82). P. 4–11. DOI: 10.15587/1729-4061.2016.75690.

Дисертації та автореферати

(може бути не вказане місце захисту та повна назва спеціальності)

Черевко П.П. Створення юридичних осіб приватного права: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2008. 225 с.

Савченко Л.А. Особисті права та обов'язки батьків і дітей за сімейним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 1997. 27 с.

Дутко А.О. Юридичні конструкції та їх використання в законотворчій практиці України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 «Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень»; Львівський держ. ун-т внутр. справ. Львів, 2010. 20 с.

Закони та інші нормативні документи

Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96- ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.

Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 26.08.2016).

Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015 / Президент України. *Офіційний вісник Президента України*. 2015. № 2. С. 14. Ст. 154.

Загальна декларація прав людини: прийнята і проголош. резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. // База даних «Законодавство України». URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 26.08.2016).

Архівні документи

Науковий архів Інституту історії України НАН України. Ф. 2. Оп. 3. Спр. 170. № 1. Арк. 5.

Стандарти, патенти, препринти, каталоги

ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. Київ, 2016. 16 с.

Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G 01T1/28, G 21H3/00. № 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. № 13. 4 с.

Панасюк М.І., Скорбун А.Д., Сплошной Б.М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. 7 с. (Препринт. НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС; 06-1).

Національна академія наук України. Анотований каталог книжкових видань 2008 року. Київ: Академперіодика, 2009. 444 с.